

Список використаних джерел

1. Рудницький В.С., Коваленко І.П. Управлінські інформаційні системи в обліку, аналізі та аудиті. Київ : УБС НБУ, 2015. 214 с.
2. Атамас П. Й. Управлінський облік: 2. К.: Центр учбової літератури, 2009. 440 с.
3. Мошковська О.А. Концептуальні засади стратегічного управлінського обліку. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 12(138). С. 151-159. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nv_2016_4_21.

Склярів Д.Г.,

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3-й курс, факультет податкової справи, обліку та аудиту

Науковий керівник – **Остапенко Я.О.,**

канд. екон. наук., доцент

Державний податковий університет
м. Ірпінь

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ВІД ЗБОРУ ДАНИХ ДО ПРЕДИКТИВНОЇ АНАЛІТИКИ

Цифрова трансформація кардинально змінює сучасні підходи до ведення бізнесу, і виробничий сектор є одним із головних майданчиків, на якому ці інновації реалізуються. Управлінський облік, який зазвичай виконував функцію фіксації історичних даних про витрати та доходи, в наш час перетворюється на стратегічний інструмент управління. Під сучасним управлінським обліком на виробничому підприємстві розуміється вже не просто таблиці та звіти за минулий місяць, а ціла динамічна система, що працює в режимі реального часу. Перехід від ручного збору інформації до предиктивної аналітики дозволяє керівництву не лише розуміти, що сталося на підприємстві, але й прогнозувати, що станеться, та як це вплине на фінансові результати.

Фундаментом будь-якої аналітики виступають якісні дані. На традиційних виробництвах збір даних про витрати сировини, час роботи обладнання та брак часто здійснювався вручну, що призводило до затримок, помилок через звичайний людський фактор, а також розбіжностей у

звітності. Цифровізація в першу чергу розпочинається з автоматизації первинного збору інформації.

В цілому цифровізація обліку витрат передбачає перехід від фрагментованих інформаційних потоків до єдиної інтегрованої екосистеми, у якій дані формуються автоматично та доступні для аналітики в режимі реального часу. Впровадження такого роду систем дозволяє не тільки усунути дублювання інформації, а й мінімізувати помилки та забезпечити прозорість процесів [1, с. 81].

Сутність цифрової трансформації полягає не лише в автоматизації рутинних процедур, а й у зміні функціонального змісту обліку. Він перестає бути інструментом фіксації фактів і перетворюється на механізм формування достовірних аналітичних моделей [2, с. 296].

Впровадження технологій Промислового Інтернету речей дозволяє оснастити виробничі лінії, верстати та склади смарт-датчиками. Ці сенсори автоматично зчитують параметри роботи обладнання, споживання електроенергії, витрати матеріалів та температуру в цехах, миттєво передаючи ці дані до єдиної інформаційної системи. Виходячи з цього, управлінський облік отримує безперервний потік повністю достовірної інформації з місця виникнення витрат, що в свою чергу робить калькулювання собівартості продукції максимально точним і прозорим.

Наступним кроком після налагодження збору даних є їх обробка та структурування. Розрізнені бази даних, такі як бухгалтерія, відділ кадрів, склад, виробничий цех значною мірою поступаються комплексним хмарним ERP-системам.

Під ERP розуміють тип програмного забезпечення, за допомогою якого організації можуть керувати повсякденною господарською діяльністю, наприклад бухгалтерією, закупівлями, проєктами, ризиками й дотриманням норм і правил, а також операціями в логістичному ланцюзі. Ці системи дають можливість компаніям отримувати повну та актуальну інформацію про свій фінансовий стан, що є необхідним для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [3].

У сучасних ERP-системах процеси управлінського обліку автоматизуються за допомогою технології RPA. Програмні роботи беруть на себе рутинні завдання: звірку залишків, формування стандартних щоденних звітів, розподіл накладних витрат за заданими алгоритмами. Це дозволяє усунути інформаційні «бункери» між підрозділами. Фінансовий менеджер чи аналітик отримує доступ до єдиного джерела інформації, де виробничі показники автоматично трансформуються у фінансові метрики.

Вершиною цифрової трансформації управлінського обліку є впровадження прогнозної та рекомендаційної аналітики на базі машинного навчання та штучного інтелекту. Цей етап перетворює облік із системи констатації фактів на систему передбачення майбутнього.

Прогнозна аналітика аналізує гігантські масиви історичних даних, виявляє приховані патерни та будує прогнози. У контексті виробничого підприємства це означає:

- прогнозування потенційних витрат та рентабельності: ШІ враховує такі фактори, як сезонність, коливання цін на сировину, інфляцію та логістичні ризики для динамічного моделювання собівартості майбутніх партій продукції;

- предиктивне обслуговування: система передбачає ймовірність поломки обладнання до її настання. В управлінському обліку це означає мінімізацію фінансових втрат від простоїв обладнання та зриву контрактів;

- прогнозування попиту: точніші прогнози збуту дозволяють оптимізувати рівень запасів, вивільняючи оборотний капітал та зменшуючи витрати на зберігання.

Використання в управлінській діяльності сучасних досягнень у галузі інформаційних технологій забезпечує своєчасність та повноту інформації про керовані процеси, дає можливість для більш глибокого аналізу, моделювання та прогнозування. Облік є інформаційною основою прийняття найважливіших управлінських рішень керівництвом організації.

Незважаючи на низку очевидних переваг, перехід до цифрового управлінського обліку супроводжується значними викликами для виробничих підприємств, зокрема:

1. Закупівля IoT-обладнання, ліцензій на ERP-системи та хмарні сховища вимагає значних капітальних інвестицій.

2. Концентрація всієї фінансової та комерційної інформації в єдиній системі (особливо хмарній) підвищує ризики потенційних кібератак та промислового шпигунства.

3. Цифровізація вимагає від фахівців з управлінського обліку нових навичок (розуміння баз даних, навички роботи з ВІ-системами). Крім того, автоматизація часто зустрічає опір працівників через страх втратити робоче місце.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що цифрова трансформація являє собою не просто оновлення програмного забезпечення, це повна зміна філософії управління виробництвом. Рух від базового збору даних до предиктивної аналітики дозволяє підприємствам бути більш гнучкими, активними та конкурентоспроможними в умовах ринкової турбулентності. У цій новій реальності роль фахівця з управлінського обліку еволюціонує значними кроками. Він перестає бути просто «рахівником» і стає стратегічним бізнес-партнером та фахівцем з фінансових даних. Його основним завданням стає не підготовка звітів, а інтерпретація прогнозних моделей, управління ризиками та допомога керівництву у прийнятті стратегічних рішень на основі даних.

Список використаних джерел

1. Potryvaieva N., Kozachenko L., Nedbaylo I., Nesterchuk I. Digitization of accounting in the management of business processes of enterprises of the agro-industrial complex. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*. 2022. 26(1). С.79-88. DOI: 10.56407/2313-092X/2022-26(1)-8.
2. Потриваєва Н. Цифровізація системи обліку витрат у фермерських підприємствах як чинник інноваційної трансформації аграрної сфери. *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем* : матеріали XIII Міжнародної науковопрактичної конференції, 3 грудня 2025 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2025. С. 295.
3. «Що таке ERP?». Інтернет-джерело. URL: <https://www.oracle.com/ua/erp/what-is-erp/#what> (дата звернення 22.04.2025).
4. Мискін Ю.І., Остапенко Я.О. Інформаційні системи та технології в бухгалтерському та управлінському обліку. *Information systems and technologies for managing socio-economic processes in sectors of the economy* : Collective monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. С. 82.-101.